

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵשֶׂת

פְּרָשַׁת וַיִּשָּׂא - חֲנֻכָּה

בס"ד, א"ליון קס"ז

אותו להדליק נרות חנכה בבית המדרש, ועושיין ממנו קצת צחוק וזורקים עליו חפצים ובגדים ישנים. ואמר שהענין בזה הוא שמכיון שנצרך לאיש הזה ישועה וע"כ 'אז מען ווארפט פון אונטען ווארפט מען פון אויבן 'ישועות' [כשזורקים מלמטה - זורקים ישועות מלמעלה] ('שיח צדיקים' עמוד שח בשם ספר 'שיח יצחק').

מנהגי ישראל

באחת השנים בימי החנכה נשאל הרה"ק רבי נפתלי צבי מבאבוב זיע"א אם למנע את הילדים מלהרעיש וכדו' בעת הדלקת נרות חנכה בבית המדרש כמנהגם מאז ומקדם, אחר שממילא אין לה אדם שיבוא לצאת בהדלקה זו. והשיב על כך בשלילה, פי כן המנהג מדור דור. והוסיף ואמר: דבר טוב הוא להרגיל את צעירי הצאן לאחז במנהג ישראל המסור לנו מדור דור מתוך חדות הלבבות וזה ישפיע עליהם לראות את גדל מעלת מנהגי ישראל שנתקבלו מאבותינו ורבותינו הקדושים ('זכרנו לחיים' עמוד יט).

טעמא דמלתא

בספר 'הליכות חיים' (חנוכה עמוד יז) האריך מאד בטעמי מנהג זה, וכתב שמנהג זה היה נהוג גם אצל הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זיע"א והרה"ק בעל ה'עצי חיים' מסיגעט זיע"א. וכך דבר בקדשו הרה"ק ה'שפע חיים' מצאנו זיע"א בנר א' של חנכה תשכ"א: כשהדור היה עדין שקוע אחר רדיפת הכבוד והנצחון וכל הדורש לעצמו דורש, אם היו מצויים להדליק נר חנכה על פתח הבית, היתה אש המחלקת מתלקחת בראש כל חוצות רח"ל, פי על מי שהיה מדליק רק נר איש וביתו יצעקו עליו המהדרין: הראיתם איש קל זה שאינו מדליק נר לכל אחד ואחד, וכן המהדרין מן המהדרין יצעקו על המהדרין. ובכך בקנאתם אל ה' יבואו ויחריבו את ביתו ובקול תרועה

בדבר המנהג לזרק מגבות על המדליק

בצאנו, ויזניץ וסיגוט נהגו לזרק מגבות על המדליק. וכן היה אצל הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א, אך אמר שלא יזרקו יותר מדאי, שלא יכבו את הנרות (נטעי גבריאל' חנוכה פרק מ הערה כט).

טעמים כמוסים

איתא בספר 'אור הגנוז' (עמוד קכט, בשם קונטרס דברי תורה טשערנאביל): מנהג ישראל כשהשמש מדליק נרות חנכה בבית הכנסת זורקים עליו מגבות ('האנטיכער'). פעם אמר הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מצעשינוב זיע"א על איזה עיר שרצו לבטל מנהג זה: מי יודע מה יהיה מהעיר הזו. ובאמת נהיה רח"ל וכו'. שלכל אחד יש מנהגים ויש לזה טעמים מסימים וטעמים כמוסים ויש ע' פנים לתורה.

לדאג על קיום המנהג

בכל מקום בואו הקפיד הרה"ק רבי איציק'ל מפשעוורסק זיע"א שיעשו שחוק מהמדליק נרות חנכה בבית המדרש בין מנחה למערב, בזריקת אלנטיות ובגדים וכל הבא ליד, כמנהגן של ישראל. כי בעת שדר בעיר שינאווא אחרי נשואיו שאל לו רבו הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מצעשינוב זיע"א: אם בעירו שינאווא עדין עושיין שחוק ממדליק נרות חנכה כנהוג. והשיב, שכבר אין עושיין כן שם. וחזר ושאל הגה"ק, ולמה אינך דואג על זה שיקימו מנהגן של ישראל לזרק על מדליק הנרות. ומאז דאג ע"ז שיתקיים מנהג ותיקין זה ('רועה אבן ישראל' עמוד רב, מפי הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א).

מלמטה ומלמעלה

מנהגו של הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זיע"א שמי שנצרך לאיזה ישועה היה מכבד

רצויין, ולהכי נמי איפסקי הלכתא דאין אדם יוצא בנרות של בית הכנסת, כי מאחר שהמדליק מתפאר במעשיו לעיני כל אין מצוה זו חשובה לפני המקום וצריך לחזור ולהדליק.

ועוד אמר בעדן רעוא דרעוין פרשת חיי שרה תשל"ז: ובזה נראה לי טעם המנהג שראיתי בהרבה מקומות שהנערים היו מרעישים בקולות וזורקים בלאי בגדים על השמש כשהדליק נר חנכה בבית המדרש, וכן עשו בסיגוט, ומו"ח זצל"ה עמד מן הצד וחיך. ונראה על פי מה ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זיע"א ששמע מפה קדש זקה"ק בעל ה'דברי חיים' זיע"א בנוגע לאמירת מזמור 'לדוד ה' אורי' בימי אלול: איני נוהג לעשות דבר שלא הזכר בשו"ע או בכתבי האריז"ל, עכד"ק, וזה היה כלל גדול בדרך חסידות צאנז, והמליצו על זה מאמר התנא (אבות פ"ב מ"א) וכל מעשיך בספר נכתבים, הינו, שכל מעשיך יהא להם מקור כתוב בספר. והתנא אלקי הגר"א בחבורו על השו"ע טרח למצא בכל דבר מקור מקומו בש"ס. והנה ענין הדלקת נר חנכה בבית המדרש לא מצינו בש"ס, וכפי הנראה מדברי הפוסקים הנהג אחר כה, משום דהאידינא מדליקין בפנים וליכא פרסומי נסא, ולכן מדליקין גם בבית הכנסת ברב עם. והנערים לפי תמם שאינם יודעים זאת, כראותם שאחד מחדש מדעתו מנהג חדש שלא הזכר בש"ס עומדים עליו להפריעו בתחבולות שונות שלא ינהיג חדשות.

ונתן עוד טעם למנהג, שמתכוננים לבקש בזה שאין רצוננו שהשמש ידליק את הנרות, אלא רצוננו לראות את הפהן גדול עומד בבית המקדש ומיטיב ומדליק את נרות המנורה הטוהרה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - חנוכה, להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

אויב יזעקו, רשע שכמותך לא די שאינה מקים מצות נר חנכה עוד הנה עושה ברכות לבטלה בכל יום, לכן כשרצה אז יהודי לקיים מצות ה' לפי דעתו ומנהגו נאלץ להתחבאות ולהסתיר מעשיו, שלא יראהו חברו ויריב עליו קול זעקה אם אינו עושה המצוה כשיטתו וכרצונו.

ובזה נראה לתת טעם על המנהג שראיתי בבית כ"ק אאמו"ר זיע"א ועוד צדיקים, שבעת שהשמש היה מדליק נרות חנכה בבית המדרש, היו הילדים זורקים עליו מטפחות והיתה רוח חכמים נוחה מזה המנהג. ומעודי תמהתי על מקור מנהג זה, אולם לפי דברינו נראה שרוצים להראות אף היה בזמן היונים, שכאשר אחד עשה מצוה קם עליו חברו ולא הניחו לעשותה רק אם יעשה כשיטתו ויקבל דעתו. אולם לאחר שהקב"ה היה בעזרם להצילם מן הרשעים וקבלו עליהם לעזוב דרך רשע של רדיפת הנצחון איש מרעהו ולעקר את דרך השקר של קבלו דעתי וכל כוננתם נתהפכה רק לעשות רצון הבורא ית"ש ולסור באמת למשמעתם של מתתיהו ובניו חכמי הדור, אז יכלו לתקן שידליקו כלם על פתח ביתם מבחוץ.

ובשוה"ט ליל ש"ק פרשת וישב חנכה תשמ"ג אמר עוד: נראה לי לתת טעם למנהגן של ישראל במדינות פולין ואונגריה אשר כלם ממקור קדוש יהלכו, שבשעה שהשמש מדליק הנרות בבית המדרש היו הנערים זורקים עליו שלג ומטפחות, ומנהג זה ראיתי בכל המקומות שהייתי שם, ואף אצל מו"ח בזיו"ר העצי חיים זצ"ל היו נוהגין כן, לרמוז בזה שבשעה שמדליק את הנרות כמנהג המהדרין בפרהסיא לעיני כל יחזי הדבר כהתנשאות יתרה וכאלו ראוי הוא לאותה איצטלא, ולזה זורקין עליו הנערים מטפחות, להראות לו כי מעשיו אינן

שו"ת קתר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִשָּׁנוֹת - נושא פרסים

אלו שתי מלים רצופות בפרשתנו, שתיהן כתובות באותן אותיות, אך בנקוד שונה?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת האזינו:

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת האזינו:

משפחת חסיד מבני ברק.

ש. איזו אות בפרשה זו נכתבת כמילה שלמה? האות ה - במשמעות 'האם...?' נכתבת כמילה בפני עצמה בדברים לב, ו.

